

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—. V oglašnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 91.

Sobota, 12. novembra 1932.

Leto VII.

Demokrat Franklin D. Roosevelt predsednik Zedinjenih držav.

Volitve predsednika Zedinjenih držav v Ameriki so pomemben dogodek. Glavni boj se vrši že leta in leta med demokratskim in liberalnim kandidatom, dasi programatično stranki nista bistveno različni. Obenem so se vršile volitve za eno tretjino senatorjev in celotno reprezentančno zbornico. V večini držav so se obenem vršile volitve guvernerjev.

V sedanjih volilni borbi sta tekmovala dosedanja predsednik republikanec Hoover in demokrat Roosevelt, vnuk bivšega predsednika in guverner v New-Yorku. Pomembne so te volitve, ker so že od leta 1912 imeli republikanci predsedstvo v svojih rokah. Še pri zadnjih volitvah leta 1928. je Hoover zmagal z ogromno večino proti kandidatu Al Smithu, dočim je sedaj dobil njegov nasprotnik Roosevelt večino, kakršne še ni dobil pri predsedniških volitvah noben kandidat v Zedinjenih državah. Po uradnih podatkih je izvoljenih 453 za Roosevelta in le 78 volilnih mož za dosedanjega predsednika Hooverja.

Volitev se je udeležila tudi socialistična stranka in je bil nje števeni kandidat popularni Norman Thomas.

Volilcev je bilo nad 47 milijonov. Volili so 34 guvernerjev, 34 senatorjev in vse poslance. Razen tega volijo ob takih volitvah poleg predsedniških volilnih mož še celo vrsto državnih in mestnih uradnikov.

Predsednik, ki je izvoljen dne 8. novembra, pa nastopi v smislu ustavnih določil predsedniško mesto šele 5. marca prihodnjega leta. Prejšnji predsednik je lahko prej odstopil, vendar Hoover tega ne bo storil, ker bi potem morala počivati vsa zakonodaja štiri mesece.

Izvolitev Roosevelta je nedvomno uspeh njegovega zadržanja glede prohibicije. Roosevelt je za znatno omiljenje prohibicije ter je izid volitev prej posledica te psihoze kakor programatični oziri.

Izvolitev novega predsednika Zedinjenih držav je pa še prav poseben pomena v mednarodni politiki. Hoover je bil monroist, nepopustljiv, dočim meni evropsko meščansko časopisje, da je Roosevelt uvidevnejši. Na dnevnem redu so važna mednarodna vprašanja: svetovna gospodarska konferenca, razorožitvena konferenca, odpis vojnih dolgov in zlasti zločesta carinska politika, ki v prav veliki meri ovira konsolidacijo mednarodne politike. Za vse te probleme, tako meni meščanski politični svet, je prišla ugodnejša konjunktura. V Društvu narodov v Ženevi se pa boje, da utegne izvolitev Roosevelta ogroziti kontinuiteto v mednarodnih problemih.

Vsekakor pa bo tudi novi predsednik le orodje ameriških bančirjev in industrijskih karteliziranih trustov.

Občinske volitve v Bolgariji. V nedeljo so se vršile v Bolgariji občinske dopolnilne volitve v okoli 300 občinah in v nekaterih mestih. Narodni blok je dobil 68% glasov, komunisti 16, Cankova skupina 6, Ljapčeva skupina 4, socialisti 2 in ostale stranke 4%. Narodni blok ima večino v 176 občinah. Komunisti imajo večino v 17 občinah.

Brezposelnost in strokovno organizirano delavstvo.

Ljubljana, dne 10. nov. 1932.

Nastopajoča zima postaja za brezposelno delavstvo naravnost strašna. Kuriva ni mogoče dobiti, ker ni niti za vsakdanji kruh potrebnih denarnih sredstev. Otročki, bosí in v slabe cunje zaviti, morajo v šolo... Cloveku se krči srce, ko vse to vidi.

Delavstvo, organizirano v svobodnih strokovnih organizacijah, je vedno skrbelo, kako olajšati stanje brezposelnih tovarišev-sodrugov in je s svojimi članskimi prispevki že doslej doprinalo žrtve za podpiranje brezposelnih članov. Na vseh svojih zborovanjih in akcijah je delavstvo zahtevalo, da oblasti podvzamejo potrebne korake za ublažitev brezposelnosti. Tudi zadnji shodi za uvedbo 40 urnega delovnega tedna so izzvenili v zahtevo, da se v državni budžet, kakor tudi v banovinske in občinske proračune vnesejo potrebna sredstva za podpiranje brezposelnih.

Strokovno organizirano delavstvo se po zastopnikih svojih organizacij udeležuje z vso vnemo tudi raznih akcij. Pri razgovoru, kako pomagati brezposelnim, ki se je vršil pred dnevi na ljubljanskem magistratu, je bilo delavstvo zastopano po Strokovni komisiji za Slovenijo. Strokovna komisija je pozvala svoje članstvo, da naj zaposleno delavstvo povsod, kjer delodajalec prispeva za vsakega zaposlenega delavca Din 1.— tedensko, istotako tudi vsak delavec prispeva od svoje borne plače po 50 para za pomoč brezposelnim na teden. Država pa naj iz svojih sredstev prispeva toliko, kolikor prispevata delodajalec in delojemalec skupaj, to je Din 1.50.

Po tovarnah so delavci s tem pozivom soglašali in v četrtek, dne 10. novembra 1932 se je vršila pri banski upravi anketa.

Strokovna komisija je po svojem zastopniku predložila anketi sledečo deklaracijo:

Deklaracija

zastopnikov Strokovne komisije za Slovenijo na anketi, sklicani po g. banu Dravske banovine dne 10. novembra 1932 v Ljubljani v vprašanju organizacije in centralizacije pomožne akcije za podpiranje brezposelnih.

Strokovna komisija za Slovenijo v Ljubljani kot oblastni odbor Ujedinjenega radniškega sindikalnega saveza Jugoslavije in vse njej priključene svobodne strokovne organizacije z zadovoljstvom pozdravljajo akcijo g. bana, ki gre za tem, da skuša najti možnost za omiljenje bede brezposelnih na področju Dravske banovine in stavlja po svojih zastopnikih z ozirom na to, ker so vsa tozadevna sredstva Javne borze dela in strokovnih organizacij nezadostna in izčrpana, anketi sledeče predloge:

1. Strokovna komisija smatra, da je v tej težki situaciji nujno potrebno, da država, banovina in občine prevzamejo skrb za podpiranje brezposelnih delavcev in nameščencev, ker je to postala splošna ljudska potreba in to na ta način, da se v vseh občinah banovine organizirajo pomožni odbori za podpiranje brezposelnih.

2. Delavstvo in nameščenci v svobodnih strokovnih organizacijah, priključeni Stro-

kovni komisiji za Slovenijo, bodo pripravljani, od 1. decembra 1932 do 31. marca 1933 v ta fond prispevati tedensko po Din 0.50 pod pogojem, da so delodajalci tudi pripravljani k temu prispevati po Din 1.— od delavca, država pa iz svojih sredstev toliko, kolikor delojemalci in delodajalci skupno, to je Din 1.50.

3. Vsa v ta namen zbrana sredstva naj se stekajo v fonde pomožnih odborov občin, v katerih področju so bila zbrana. Pri delitvi podpor iz teh sredstev mora biti mero dajno to, v kateri občini je bil brezposelni nazadnje zaposlen, ne pa njegovo bivališče.

4. V pomožnih odborih naj bodo zastopane tudi strokovne organizacije po svojih zastopnikih.

5. Država, banovina in občine naj organizirajo zasilna dela.

6. Da banska uprava po svojih organih uvede strogo kontrolo glede predpisov zakona o zaščiti delavcev v pogledu delovnega časa in tako prepreči 10, 12 in 14 urni delovni čas, ki še danes vlada v nekaterih industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetjih na področju Dravske banovine.

V Ljubljani, dne 10. nov. 1932.

Poleg te deklaracije je bilo na anketi stavljenih še več raznih drugih predlogov, ki gredo povečini za tem, da se brezposelnim pomaga z nekakšno miloščino, t. j. s prostovoljnimi darili. Deklaracija Strokovne komisije, ki jo je utemeljil njen zastopnik še posebej, je vzbudila neverjeten odpor pri zastopniku Jugoslovanske strokovne zveze, ki je proti deklaraciji protestiral in v svoji razburjenosti celo trdil, da zastopnika Delavske zbornice in Strokovne komisije nimata legitimacije, zastopati delavstvo in se izjavljati za uvedbo kakršnihkoli prispevkov za pomoč brezposelnim. Odgovarjati na te napade bi bilo odveč, ker smo mnenja, da ima krščansko-socialna zveza najmanj pravice razburjati se »v imenu delavstva«.

Našemu delavstvu priporočamo, da še enkrat prečita zgornjo deklaracijo, v kateri se organizirano delavstvo izreka za tedenski prispevek po 50 para in delavca, toda le pod pogojem, če bo prispeval delodajalec po Din 1.— in država po Din 1.50 za vsakega delavca. Predlog svobodnih strokovnih organizacij ima namen z odločno gesto odkloniti vsako miloščino, katero se hoče nakloniti brezposelnim. Nočemo miloščine za delavce, ki niso po svoji krivdi zapadli v bedo in pomanjkanje. Za nje je dolžna skrbeti država, dokler jim ne preskrbi dela. Delavstvo je pripravljeno prispevati svoj del v svrhu podpiranja brezposelnih, zahteva pa, da prispevajo tisti, ki imajo od delavčevega truda stokrat več kot pa delavec sam, tudi temu primeren višji znesek.

Proti temu so torej krščanski socialci. Ne motimo se, ako trdimo, da so v tem slučaju simpatije tovarnarjev na strani krščanskih socialcev, vse razredno in misleče delavstvo pa gotovo stoji za predlogom Strokovne komisije.

dilo potovati v Rim, ne pa v Beograd, Pariz ali Prago. Glede tega potovanja se socialni demokrati ne strinjajo z vlado, zakaj Ogrska mora vsekakor čuvati svojo nevtralnost. Govornik je tudi ostro napadel fašistično politiko vlade.

Svetovna gospodarska konferenca, ki so jo nameravali sklicati meseca februarja, bo sklicana šele meseca marca.

Krvavi boji proti fašizmu pred vrati Društva narodov.

Strašna poulična bitka med delavci in demonstranti v Ženevi. — Vojaštvo strelja. — 12 mrtvih in 70 ranjencev.

Kakor v drugih državah, so tudi v Švici začeli fašistični elementi s svojo agitacijo za odpravo demokracije in uvedbo diktature. Njihova propaganda ima posebno ugodna tla in podporo med meščanstvom v onih krajih, kjer se proti korumpiranemu meščanstvu upira ljudska volja. Tako mesto, kjer se je v zadnjih letih bohotno razširila korupcija, je Ženeva. Proti korupciji je začelo delavstvo neizprosno boj. V tem boju so prišli meščanom na pomoč fašisti. Kot odgovor na zahtevo ženevskega delavstva po kaznovanju krivcev raznih nečednih korupcijskih afer so fašisti sklenili prirediti velik shod v občinski dvorani.

Delavstvo je smatralo sklicanje tega shoda za provokacijo in je sklenilo, da shod prepreči. Zbralo se je v masah ter je zasedlo vso okolico zborovalnega lokala.

Med delavstvom in policijo je pri tem prišlo do neznatnih spopadov, ki so pa policijo napotili, da je pozvala na pomoč vojaštvo. Nastop vojaštva je množico le še bolj razjaril in izgrede so zavzeli večji obseg. Na posameznih krajih je množica pritisnila na vojaški kordon in ga skušala predreti. Med vojaštvom in razburjeno množico se je razvil najprvo pretep. V metežu so demonstranti nekaterim vojakom odvzeli orožje. Tedaj pa je poveljnik vojaških čet ukazal streljati v množico. Vojaštvo pa se ni zadovoljilo samo s streljanjem v zrak in s streli iz puške, ampak je otvorilo direkten ogenj iz strojnih pušk. Na ulici so se odigravali grozni prizori.

V vrstah bežeče množice so cepali mrtvi in ranjeni po tleh. Kri je pordečila ceste in kriki ranjencev so pretresali ozračje. Vsega skupno je obležalo na pozorišču krvavih dogodkov 12 mrtvih in 70 ranjenih.

Pri teh krvavih dogodkih so se nemiri nadaljevali po vsem mestu še čez polnočno uro.

Vodstvo švicarske socialistične stranke odklanja vsako odgovornost za dogodke v Ženevi. Krivda zadene švicarske upravne oblasti, ki so odredile intervencijo vojaštva, dasi je bila ta intervencija popolnoma nepotrebna. V kolikor so zakrivali prve neredne posamezni nerazodni delavci in nepremišljeni agitatorji, ki so se pridružili demonstrantom, bi se bilo to končalo brez težkih posledic. Ni pa izključeno, da so neredne provokirali tudi fašistični provokaterji, katerim je bilo na tem ležeče, da se spoprime vojaštvo z delavstvom.

Švicarska socialistična stranka in zveza strokovnih organizacij zahtevata od kantonalne vlade takojšnje ukinjenje vseh izjemnih odredb in strogo preiskavo proti vsem, ki so zakrivali krvave poboje na ulici.

Huda zima v Zedinjenih državah. Washingtonski list poroča, da bo letos pozimi v Zedinjenih državah 27 milijonov ljudi, ki bodo potrebovali javno preskrbo, zakaj nezaposlenih bo nad 11 milijonov. Nekaj imetja ali prihrankov utegne imeti le okoli 2 milijona nezaposlenih.

Soc. dem. interpelacija v ogrskem državnem zboru.

Ogrska mora ostati nevtralna.

Na seji ogrske poslanske zbornice je predlagal soc. dem. poslanec Buchinger, da naj se stavi na dnevni red prihodnje seje potovanje ministrskega predsednika Gömbösa v Rim ter vprašal, zakaj se mu je tako mu-

Nemške volitve niso presenečenje.

Nemške volitve niso presenečenje.

Vsi uvidelni politiki so morali vedeti, da volitve v nemški državni zbor ne morejo prinesiti presenečenja. Borba v razorani Nemčiji se vrši med demokracijo in diktaturo. In rezultat volitev je pokazal, da je dve tretjini volilcev proti diktaturi, proti Hitlerjevemu fašizmu pa celo devetdeset odstotkov.

Socialna demokracija je konsolidirana stranka. Že več let se bore proti njej nacionalni socialisti in komunisti, katerim se pridružujejo tudi meščanske stranke s tem, da jo zaradi zahteve po demokraciji in socialni zakonodaji enako psujejo, kakor druge stranke, ki se jim zde zaradi svoje revolucionarne demagogije nevarne. Predvsem pa vlada baronov uvršča socialno demokracijo v isto vrsto kakor komuniste, dasi je socialna demokracija republikanska in ima demokratične cilje. Socialna demokracija ne odobrava boljševistiških eksperimentov, ker je demokratična. Socialna demokracija se bori in sviri. Zahteva, da ostanejo socialne pridobitve neokrnjene, da narod vlada v nemški državni republikanski in demokratično. To odločno stališče nemške socialne demokracije je povod, da se nahaja socialna demokracija v Nemčiji že več let med hrabrimi mlinskimi kamni, ki jo bombardirajo z vseh strani fašisti, komunisti in meščanske stranke, katerim je zlasti neljub svarilni glas socialne demokracije. Uspeh socialne demokracije v teh volitvah je kljub majhni številni izgubi velik, ker dokazuje, da ima stranka za seboj resno, zavedno in stalno volilstvo, ki pozna zahteve stranke in nje realni socialnopolitični program.

Ob ideološki razcepljenosti politične Nemčije ni bilo mogoče pričakovati bistvenega preokreta, pač pa nekaj več anarhije in reakcije, ki naj pripravljajo pot »novi« Nemčiji.

Omeniti bi še bilo, da se zlasti težka železna industrija, ki z milijonskimi zneski podpira Hitlerjevo gibanje, silno trudi, da bi se ustvarila koalicija med nacionalnimi socialisti, centromom in nemško ljudsko stranko. Hitler izjavlja, da se s Papenom ne more pogajati, ni pa izključeno, če bo težka industrija to zahtevala, da se sklene kompromis, ki bo olajšal tako kombinacijo. Načrt pomeni nov agresivni korak reakcije.

Zimsko blago

kupite najbolje in poceni samo v
J. Trpinovem bazarju

Kulturni pregled.

Kreftovi »Celjski grofje« v mariborskem gledališču.

Mariborsko gledališče je uprizorilo v soboto, dne 5. t. m. eno najboljših naših dramskih novosti zadnjih let. Neutemeljena in neiskrena polemika, ki se je pojavila v našem vodilnem časopisu proti avtorjevemu tolmačenju in podajanju življenja celjskih knezov, ni odvrnila širše pozornosti od tega dela. Obratno, bila je dobra reklama za to novo realno zgodovinsko dramo, a obenem je pokazala, kako občutljiv in hitro užaljen je naš meščanski literat, če se mu začno majati tla pod nogami.

Kreftova drama je odsko delo, ki se precej razlikuje od dosedanjega podajanja zgodovine na odskih deskah pri nas. V njej ne najdemo le mirne slike čustev in utripov življenja fevdalnega sveta. Dramatik seže globlje in razgalja dinamiko zgodovinskega dogajanja. Fevdalna družba ni neizpremenljiv socialni red. Kakor vsako zgodovinsko dogajanje nosi tudi ona že v sebi kraljico naprotja. To je dialektično gledanje zgodovine, ki zmore tolmačiti vse življenje iz osnove kvišku. Te metode se je držal Kreft — in z njo pri nas prvi uspel v zgodovinski drami. Zakoni življenja, ki se porajajo v fevdalni družbi, izhajajo iz kakovosti družbe same, iz njene socialne strukture. V to zvezo je treba spraviti tudi usodo »celjskih grofov«. Ves pohlep po zemlji, po privilegirani rodbinski moči, razredna pravica, kri, vse to je potrebno, da se obdrži fevdalna vladavina. Ljubezen Veronike in Friderika je vključena v te verige, radi njih

V NEDELJO VSI NA SHOD!

Krajevni medstrokovni odbor (Strokov. komisija) v Mariboru

sklicuje za nedeljo, dne 13. novembra 1932 s pričetkom ob 1/2 10. uri dop. v veliki kazinski dvorani

VELIKI JAVEN SHOD

vseh delavcev, delavk in nameščencev z naslednjim dnevnim redom:

Za 40urni delovni teden ob nezmanjšanem zaslužku in za stanovanjsko zaščito.

Delavci, delavke in nameščenci!

30 milijonov delavcev po vsem svetu je brez dela. 30 milijonov brezposelnih strada s svojimi družinami vred. Tudi pri nas vlada velika brezposelnost, tudi naše delavstvo je težko prizadeto.

Delavstvo vsega sveta vodi boj za 40urni delovni teden, za skrajšanje delovnega časa ob nezmanjšanem zaslužku.

40urni delovnik naj omogoči ponovno zaposlenje vseh brezposelnih, naj jim vrne zaslužek in da kruha.

Stanovanjski najemniki!

Na shodu se bo zopet razpravljalo o naši zahtevi, da se uvede zakonita stanovanjska zaščita, da se znižajo sedanje najemnine in da se z maksimiranjem najemnin prepreči nadaljnje izkoriščanje stanov. najemnikov.

Povej svojim prijateljem in znancem in pripelji jih s seboj na shod!

Ljubljansko delavstvo za socialne zahteve.

Enako kakor po drugih industrijskih in delavskih krajih v dravski banovini ter po vsej državi je priredilo tudi ljubljansko delavstvo v torek, dne 8. t. m. velik shod ob 6. uri zvečer v veliki dvorani Delavske zbornice.

O dnevnem redu je govoril s. Joža Golmajer, ki je v daljšem govoru utemeljil resolucijo, ki se predloži narodni skupščini, senatu, vladi, banski upravi in Zedinjeni delavski strokovni zvezi v Beogradu.

Resolucija zahteva ratifikacijo in izvajanje mednarodnih konvencij o osemurniku, o prepovedi nočnega dela v pekarnah, o delovnem času nameščencev, o delovnem času v rudnikih; dalje da se vlada pridruži akciji (Francije, Nemčije in Italije) za uvedbo 40-urnega tedna. Izvajanje zakona o zaščiti delavcev naj se izvaja v polni meri, podpira naj se nezaposlene in v ta namen vpoštevajo krediti v državnem proračunu, v banovinskih in občinskih proračunih. Delavstvo odločno odklanja trditve o previsokih socialnih bremenih, ki niso dokazana, pač pa se mora razširiti socialno zavarovanje za nezaposlene, za onemogle in stare delav-

ce; izboljšati se mora tudi obstoječe zavarovanje. Od kapitalističnih dobičkov se vsako leto izvozi v inozemstvo do poldruge milijarde denarja. Skrajšanje delovnega časa in nikakršno znižanje delavskih plač, ki so na svetovnem delovnem trgu med najnižjimi. Uveljaviti se mora kontrola cen, kontrola nad trusti, uveljaviti zakon o cenah in zdravih delavskih stanovanjih. Zakon o zaščiti delavcev se mora uveljaviti tudi v državnih podjetjih.

Pristojne korporacije in oblasti naj te zahteve upoštevajo, delavstvo pa se naj združi na celi črti v svojih svobodnih strokovnih organizacijah, da izvojuje boljše delovne pogoje v delavnici in v človeški družbi sploh.

Shod je z odobravanjem sledil poročilu ter soglasno sprejel predloženo resolucijo.

Veliko delavsko zborovanje in Hlapec Jernej v Kranju.

Zborovanje, ki se je vršilo v hotelu Nova Pošta v Kranju, dne 6. novembra, je lepo uspelo. Dvorana je bila nabito polna in je mnogo delavstva ostalo izven dvorane, po hodniku in stopnicah. Bilo je nad 400 udeležencev. Poročala sta ss. Štukelj in Jakomin, zborovanju pa je predsedoval s. Kerč. Zborovalci so izvajanjem govornikov pazno sledili in jih z odobravanjem večkrat prekinili. Zborovanje je trajalo v celoti dve uri. Resolucijo je prečital zapisnikar s. Zupčič, ki je tudi iz izbranimi besedami pozval delavstvo k solidarnosti v organizaciji.

Predsednik zborovanja s. Kerč je zatem s pozivom na vztrajno delo in pozivom, da se vse delavstvo udeleži prireditve »Hlapca Jerneja«, ki se je vršila ob 3. popoldne istega dne v dvorani »Narodnega doma« v Kranju, zaključil lepo uspelo zborovanje.

Prireditve podružnice »Svobode« v Kranju, »Hlapca Jerneja«, se je udeležilo okrog 300 delavcev in delavk. Opazilo se je, da so prireditve bojkotirali vsi meščani, ker je bilo navzoče izključno le delavstvo. Igralci so predvajali kolektivno dramo res izvrstno. Student, gospodar, oblast in župnik so bili podani naravnost sijajno. Poslušalci so sicer aplavdirali, vendar pa ni bilo opaziti takega navdušenja, kakor je bilo pričakovati. Ali poslušalci niso razumeli smisla,

ali kaj? Priporočati bi bilo, da se v bodoče pred predstavo na kratko razloži vsebino. Vsekakor pa je tudi ta prireditev lepo uspela. Polde Demšar je seveda postavil pravega hlapca Jerneja. Po predstavi pa se je v hotelu Nova pošta vršil intimen in zelo posrečen družabni večer, na katerem so bili navzoči igralci in funkcionarji kulturne in strokovne organizacije. Tudi ob tej priliki se je za poživljenje našega gibanja mnogo napravilo. Skratka, ta dan je bil za razvoj našega pokreta v Kranju uspešen in pomemben.

Doma in po svetu.

Zveza industrijcev za Dravsko banovino je dne 31. oktobra 1932 izdala posebno okrožnico glede vprašanja uvedbe 40 urnega delovnega tednika. V omenjeni okrožnici navaja, da je zveza sprejela poziv ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, da mu nujno dostavi podatke o tem, ali je kakšno industrijsko podjetje našega področja v teku leta 1931 in 1932 znižalo delovni čas (na 40 ur tedensko) in v danem primeru, ali se je delalo 5 ali 6 dni v tednu in ali in v koliko je tako znižanje delovnega časa vplivalo na normalni dnevni zaslužek zaposlenih delavcev in nameščencev. Ministrstvo tudi zahteva, da se zveza industrijcev konkretno izjavi o tem, ali in v katerih panogah industrije bi se mogel uvesti 40 urni delovnik, ne da bi se pri tem znižali delavski zaslužki. Okrožnica končno navaja, da mora biti, kar se tiče omenjenega vprašanja ministrstva za soc. politiko in narodno zdravje, odgovor samo negativen. To se zna!

Novi zakon o občinah pred narodno skupščino. Notranji minister je predložil v ponedeljek načrt zakona o občinah narodni skupščini. Načrt bo obravnaval pristojni odsek.

Zanimiva objava. »Jutro« z dne 5. t. m. priobčuje med dnevnimi novicami objavo, da je uprava državnih monopolov, industrijski oddelek, izdal odlok, po katerem se dovoljuje delegatom za kongres jugoslovanskih narodnih delavskih sindikatov odsotnost za oba kongresna dneva in za čas, potreben za vožnjo tja in nazaj. Prizadete ustanove bodo dale delegatom po zahtevi tudi predujme do 200 Din po zaslužku. Prav tako je ministrstvo za gozdove in rudnike izdalo odlok, da se delegatom za ta kongres dovoli odsotnost za čas 3 dni. Obenem se dovolijo delegatom zaslužkom primerni predujmi. Mi bi samo vprašali: Ali veljajo take ugodnosti, oziroma usluge za vse organizacijske kongrese? Ali bodo veljale tudi tedaj, ko se bo vršil kongres zveze svobodnih strokovnih organizacij URSSJ-a?

Španija je ratificirala zopet 6 konvencij mednarodnega urada dela. V minulem mesecu je Španija ratificirala šest mednarodnih konvencij, in sicer o nočnem delu žen, o otroškem delu, o nočnem delu mladinskih delavcev, o odškodnini pri poklicnih boleznih, o bolniškem zavarovanju in o bolniškem zavarovanju kmetiških delavcev. Španija je ratificirala doslej 30 konvencij (frazen treh najnovejših vse). Od sklenjenih 33 konvencij jih je 29 obveznih za vse države, ki so pri Društvu narodov, ker je konvencije podpisalo potrebno število držav. Največ konvencij je ratificirala Španija, ki bo gradila delavsko varstvo v smislu mednarodnih dogovorov.

Macdonald bolan. Angleški ministrski predsednik je baje bolan. Zdravniki ga vsak dan pregledujejo, dasi se tem vestem iz vladnih krogov oporeka.

Novi predsednik Zedinjenih držav v Ameriki Roosevelt za skrajšanje delovnega časa. Ameriška strokovna zveza za državo New-York je imela konferenco, ki jo je pozdravil s posebnim dopisom kandidat Roosevelt. V tem dopisu pravi Roose-

je kraljica Barbara vlačuga in radi njih se dvigne revolucionar »Pravda« proti obetajočemu, ker ve: »vse se spreminja!« Celjani so na višku in streme še višje. Ta rast je posebej izražena v starem Hermanu. Država je razkosana, na severu husiti, vojna v Franciji in celjski grofje tekmujejo s Habsburžani in Hunyadi — vrednimi sovratniki. Meščanstvo se šele poraja, kmet tlačani. Osvoboditi si dežele in preprečiti nasprotje, to je geslo te dobe. Celjski grofje niso nacionalni knezi, zakaj nacionalno čustvo je rodila šele francoska revolucija. Ljudje svoje dobe so, ki se jim ne da prestaviti v drugo okolje in ki se jim ne da ustaviti nekaterih načrtov na podlagi idej, ki jih ta doba ni poznala. Da dosežejo svoje cilje, so se posluževali cerkvene avtoritete in nasilja. To so »celjski fevdalci« prav kakor vsi drugi vedeli.

Igra je bila vseskozi na višku. Herman II. je izborni kreiral g. Furijan. Prav tako sta bili izvrstni kraljica Barbara (gospodična Starčeva) in Veronika (gđe. Kraljeva). Simpatičnega človeškega pravdača je podal g. Skrbinšek. Njegov lik je bil tako izdelan in popoln, da mu ni ničesar pripomniti — res novi človek v stari družbi. Friderik g. Groma in Ulrik g. Blaža sta ugajala. Omeniti je treba tudi čedno družbo patrov (gđ. Pavle in Gorinšek, Harastović). Dobro je rešil svojo vlogo nadarjeni g. Nakrst (Piccolomini), ki hodi od uspeha do uspeha. Tudi Jošt (g. Rasberger) in sodnik (g. Tovornik) sta bila dobra.

Režiser g. J. Kovič je zrežiral dramo dejanju in okolici primerno.

Predstavi je prisostvoval tudi avtor.

—ač.

velt, da je skrajšanje delovnega časa potrebna programna točka vsake borbe proti krizi. Tudi trgovinska zbornica Zedinjenih držav in ameriški petrolejski institut se v svojih poročilih izrekata za 40-urni delovni teden. Roosevelt, če ni bila to samo agitacija, bo moral to načelo kot predsednik uveljaviti.

Telefon odpovedujejo. V Berlinu je letos odpovedalo 40.000 strank telefon. Gospodarska kriza.

Mariborčani!

Zima je pred vratmi. Radi naraščajoče brezposelnosti, bede in pomanjkanja so mnoge družine v velikih skrbih. Primanjkuje jim hrana, obleka, obutev, kurivo in nekaterim celo streha. Najhujše so prizadete družine z malimi otroci.

Mestna občina mariborska se je odločila, da obnovi v zimi 1932—33 pomožno akcijo v podporo brezposelnim, bednim in trpečim Mariborčanom. Njenemu pozivu so se odzvala dobrodelna in druga društva, ki bodo sodelovala pri tej človekoljubni akciji.

Apeliramo na celokupno mestno prebivalstvo, zlasti pa na imovitejše sloje, da podpirajo pomožno akcijo za siromašne sloje mesta Maribora. Pomagajo naj v kakršnikoli obliki, ali v gotovini ali v naturlijah. Apeliramo tudi na uvidenost hišnih posestnikov napram stanovanjskim najemnikom. Skratka, pomožna akcija naj se podpira z vsem, s čemur se lajša beda, da brez težjih žrtev premostimo težke gospodarske in socialne razmere. Zavedajmo se, da v današnji dobi pomoč ni zgolj socialnega značaja, marveč da je splošna človečanska dolžnost.

Mestna občina mariborska, ki vodi pomožno akcijo, jamči za to, da se bodo darovi pravilno in nepristransko uporabljali. Pomoč se bo nudila predvsem v naravi in to ne samo potrebnim, ampak tudi podpore vrednim občanom. Akcija je široko zasnovana in centralizirana. Temu primerna bo tudi kontrola.

Minulo zimo se je ob požrtvovalnosti Mariborčanov, ki so prispevali za pomožno akcijo v gotovini in blagu v skupni vrednosti pol milijona dinarjev, posrečilo, da smo odvrnili največje gorje. Prepričan sem, da si bo Maribor tudi to pot ohranil svoj dober sloves na polju karitativnega udejstvovanja, tembolj, ker bodo prihodno zimo, ki bo predvidoma še hujša in težja ko lanska, tudi potrebe mnogo večje.

V prihodnjih dneh bodo organi pomožne akcije dostavljali hišnim lastnikom v Mariboru nabiralne pole, da jih dajo krožiti med svojimi stanovalci in s tem potom se obracamo nanje s prošnjo, da po svojih močeh, bodisi v gotovini, bodisi v blagu ali rabljeni obleki, perilu, obutvi itd. prispevajo za pomožno akcijo. Nabiralne pole in darove bodo 10 dni nato pobrali pooblaščenec mestnega načelnika.

Dasi gospodarsko krizo dandanes občuti več ali manj vsaka družina, vsak poedinec od pridobitnih krogov do duševnih in materialnih delavcev, kljub temu naj ne bo nobenega Mariborčana, ki bi v teh težkih časih ne uvidel, da je njegova človečanska in socialna dolžnost, da doprinese svoje žrtve za brezposelne in ubožane prebivalce mesta Maribora.

V resnem času kličem vsem Mariborčanom:

POMAGAJTE!

Mestno načelstvo,
župan.
Dr. F. Lipold, s. r.,

Ljubljana.

REPERTOAR

Delavskega odra »Svobode« — dvorana »Delavske zbornice«.

Nedelja, 13. novembra ob 1/2 9. uri **Mağda**, (premijera).

Nedelja, 20. novembra ob 1/2 9. uri **Karijera Možine**.

Nedelja, 27. novembra ob 1/2 9. uri **Ptički brez gnezda**.

»Mağda« na Delavskem odru »Svobode« v Ljubljani. Remčeva »Mağda«, ki je na mah zavzela vse slovenske odre, pride v nedeljo, dne 13. novembra ob pol 9. uri zvečer na deske Delavskega odra ljubljanske »Svobode« v dvorani Delavske zbornice. »Mağda« je tragedija slovenskega dekleta, ki pride z dežele v mesto služiti in zaide v roke lahko miselnemu človeku, ki jo ugonobi. Sijajna zasedba (Petra igra Polde Demšar, Mağdo Albina Gorjupova, ostalih sedem obrazov pa Jakob Isop) tragedije, ki se odigrava v 12 slikah, jamči gotov uspeh. Režijo vodi Ferdo Delak. — »Mağda« je že pet predstava in tretja noviteta marljivega »Delavskega odra« v Ljubljani. Cene sedežev od 10—4 Din. V predprodaji se vstopnice dobivajo dnevno v Strokovni komisiji, Delavske zbornice. V nedeljo vsi k »Delavskemu odru«.

G. R. Tumpej obsojen na 3 mesece in Din 1.200.—.

Maribor, dne 10. nov.

V četrtek, dne 10. novembra 1932 se je zopet vršila pri okrajnem sodišču v Mariboru razprava v tožbi g. Karla Štefina, šefa stanice v Mariboru proti g. Rudolfu Tumpeju, uradniku materialnega skladišča državne železnice v Mariboru radi prestopka klevete. G. Tumpej je tudi občinski svetnik mesta Maribora in predsednik podružnice Udruženja jugoslov. narodnih železničarjev v Mariboru.

Tožba g. Štefina.

G. postajenačelnik Štefin je vložil že meseca marca t. l. proti g. Tumpeju tožbo, ker se je g. Tumpej meseca februarja izrazil napram tajniku podružnice Udruženja jug. narodnih železničarjev sledeče:

»Štefin škiti socialne demokrate, je dobil od njih nagrado Din 20.000.—, pa bo že s 1. aprilom penzioniran.«

V nabit polni dvorani železniških delavcev in uradnikov sta bila zaslišana kot prič železniška uradnika Pavločič Franc in Amaljetič Avgust. Pavločič Franc je izpovedal:

»Februarja sem prevzel tajništvo mariborske organizacije narodnih železničarjev. Ker sem videl, da se organizacija ne širi kot bi bilo želelo, sem preiskoval vzroke in izpraševal tega in onega. V knjigi članov sem ugotovil, da je celo šef stanice g. Štefin izstopil iz Udruženja. Temu sem se čudil in sem zato nekoč na Aleksandrovi cesti vprašal g. Tumpeja, kaj to pomeni, nakar je Tumpej čobesedno tako obdolžil g. Štefina, kakor je toženo. To sem takoj povedal tovarišu Amaljetiču. Priča Amaljetič je to potrdil.

Predkazni g. Tumpeja.

Sodnik je vprašal g. Tumpeja, koliko ima predkazni, pa je rekel, da ima samo eno predkazen.

Zastopnik dr. Reisman: »Ni res, g. Tumpej ima že 2 predkazni radi § 104 srbskega kaz. zakona in radi žaljenja časti ter še tretjo pogojno z Din 600.—, oziroma 10 dni iz tožbe g. Žebota.«

Dr. Šnuderl g. Tumpeju: »Saj vidite, da vodijo evidenco Vaših kazni!«

Fiat-avto in Tumpejevo pismo.

Dr. Reisman predlaga nato, da se pri bavi od okrožnega sodišča tiskovna tožba Kst IX 12/30, iz katere bo razvidno delovanje g. Tumpeja v javnosti, ker je v tisti tožbi priznal, da je pisal sledeče pismo:

»G. Čerček mi enkrat pravil, da se mislite kupiti en tovarni avto za Ljubljano, ter Te prosim, da sledeče podpiraš.

1.) Da kupite tovarni avto znamke »Austro-Fiat«, kateri bo najbolj solidni za naše ceste.

Maribor.

DELAVCI IN NAMEŠČENCI, PRIDITE POLNOŠTEVILNO! Krajevni medstrokovni odbor (Strokovna komisija) v Mariboru priredi s sodelovanjem vseh mariborskih delavskih kulturnih društev v soboto, dne 12. novembra v dvorani »Union« **DELAVSKI PROSVETNI VEČER**. — Spored: 1. Godba železniških delavcev in uslužbencev (kapelnik M. Schönherr). 2. Pevski odsek pekov (pevovodja g. Füllekruss). 3. Detoljub (rajanje dece). 4. »Grafika«, moški zbor (pevovodja g. Ubald Vrabec). 5. Tamburaški odsek pekov (kapelnik s. Premužak). 6. »Grafika«, salonski orkester grafičnih delavcev (kapelnik s. Kapun). 7. Bariton-solo (poje g. A. Faganelli). 8. Delavsko pevsko društvo »Frohsinn« (pevovodja g. Nerat). 9. I. delavsko kolesarsko društvo. Godba na Martin-fanfare (kapelnik s. Iv. Vimpl). 10. Pevski odsek »Svobode« (pevovodja g. A. Faganelli). 11. Godba železniških delavcev in uslužbencev. Začetek točno ob pol 20. uri zvečer. Vstopnina: prve štiri vrste po Din 10.—, štiri vrste po Din 8.—, ostali sedeži po 5 Din, stojšča po Din 3.—.

Občni zbor pevske podzveze »Svobode« Maribor. V nedeljo, dne 13. novembra t. l. se bo vršil v dvorani Delavske zbornice občni zbor delavske pevske podzveze »Svobode«. Poleg delegatov iz raznih krajev Dravske banovine se bo občnega zbora udeležil tudi zastopnik Delavske pevske internacionale in podpredsednik avstrijske delavske pevske zveze s. Josip Pinter iz Dunaja, ki je tudi urednik »Arbeiter-Sängerzeitung«. — Želimo občnemu zboru obilo uspeha, gostom pa prijetno bivanje med mariborskim proletarijatom.

Mestna stanovanja v občinski seji. Na sinočnji seji občinskega sveta je večina gospodarskih krogov sklenila — proti glasovom delavskih zastopnikov — zvišanje najemnin v občinskih hišah. Istočasno je bilo tudi sklenjeno, da občina odproda nekaj svojih hiš. Tudi proti temu predlogu so glasovali delavski zastopniki.

Koliko stane Mariborski otok? Po dolgem času smo zvedeli, da stanje naprave na Mariborskem otoku

2.) Znamka Austro-Fiat naredi minimalno 300.000.— km vožnje, dočim ameriški kakor so Ford in Sevrolet maksimalno 100.000. km in razlika med Fiatom je majhna in sicer 25.000 kg nosnosti. Austro-Fiat stane s carino vred 110.000.— Din, a Ford 60. tisoč Din, a v vzdržnosti je Austro-Fiat 3-krat boljši.

3.) Olferta je poslana iz Maribora in sicer tako, kakor da bi ga rabili za podružnico Maribor, ker ima ta zastopnik zastopstvo samo za Mariborsko oblast, a za Ljubljansko oblast ima drugi ter ga oficijelno vi naročite za podružnico Maribor, a vzamete ga pa v Ljubljano.

Povem Ti čisto odkrito, da sem jaz v kompaniji z znanjem tovarne s tem zastopnikom in večinoma delam jaz.

Te pozdravlja Tvoj

Tumpej.

G. Tumpej in major Žitnik.

Dr. Reisman je še navajal, da bo iz tega spisa tudi razvidno, da je g. Tumpej to pismo priznal kot svoje in trdil, da je napisal to le iz prijaznosti na ljubo svojemu prijatelju majorju Žitniku v pok., ki ima v Mariboru zastopstvo Austro-Fiat. Major Žitnik pa ni v nobenem nacionalnem društvu delaven, ampak se suče v nemški družbi, medtem ko hoče biti g. Tumpej voditelj nacionalnih železničarjev.

Obsodba g. Tumpeja.

Po končani razpravi je sodnik priporočal poravnavo, nakar je tožitelj g. Štefin izjavil:

»Imam samo eno premoženje, to je moja čast!«, ter odločno odklonil vsako poravnavo. Nato je okrajni sodnik g. Leo Štukelj razglasil

SODBO:

Toženi R. Tumpej se obsodi radi prestopka klevete po § 301/II k. z. z uporabo § 65 k. z. na 3 mesece zapora in v plačilo denarne kazni Din 1.200.— pogojno na 2 leti ter v plačilo stroškov.

Po razglašeni sodbi je zavlada v sodni dvorani nekaj časa grobna tišina, med katero je g. Tumpej zapustil dvorano. Železničarji so z zadoščenjem komentirali pravično sodbu.

Zanimivo je izvajal zastopnik dr. Reisman predlog za strogo obsodbo g. Tumpeja, v katerem je med drugim omenil, da je priča Pavločič odložil tajništvo organizacije, ker je odklanjal taktiko g. Tumpeja, kakor odklanja njegove metode tudi druga javnost in je njegovo postopanje obsoditi zlasti napram g. postajenačelniku Štefinu, ki je brez izjeme obče spoštovan in je deloval v narodnih organizacijah že pred vojno in med vojno,

ko je bil g. Tumpej še »Jungschütz«.

Din 5.080.000.—. Dolgo je trajalo, vemo pa vendarle.

Darwin in razvojna teorija. Na prihodnjem predavanju »Svobode«, ki se bo vršilo v sredo, dne 16. t. m. ob 20. uri v predavalnici Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II., bo predaval g. prof. dr. Leon Detela o temi: »Darwin in razvojna teorija«. Opozarjamo na to zanimivo predavanje že danes. Vstopnine ni.

Civilna poroka. V četrtek, dne 3. novembra t. l. se je vršila na mestnem magistratu civilna poroka s. A. Vesenjaka, pekovskega pomočnika v Mariboru s Suzano Moser. Pevski in tamburaški odsek pekov sta vrlemu sodruhu priredila podoknico. Čestitamo!

Tečaj za ruski jezik je otvorila Ljudska univerza. Poučeval bo prof. dr. Kotnik.

Delavci in nameščenci jedo samo »Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Za šolsko deco kupujte le pri nas na Slomškovem trgu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d. d.

Celje.

Delavska šola v Celju se bo pričela v soboto, dne 12. t. m. ob 8. uri zvečer v dvorani Delavske zbornice. Program šole, ki se bo vršila vsako soboto, je naslednji: 1. Zgodovina in razvoj delavskega gibanja — predava s. prof. Teply iz Maribora dne 12., 19. in 26. novembra. 2. Historični materializem — predava s. prof. Teply dne 3. in 10. decembra. 3. Kapitalistično gospodarstvo — predava s. prof. Stupan iz Maribora dne 17. decembra. 4. Državoznanstvo — predava s. prof. Stupan iz Maribora. 5. Govornišstvo in dopisništvo — predava urednik s. Eržen iz Maribora dne 14. in 21. januarja. 6. Dolžnosti in pravice delavskih zaupnikov, dolžnosti funkcionarjev v delavskih organizacijah — predava s. Petejan iz Maribora dne 28. januarja. 7. Zakon o zaščiti delavcev — predava dr. Reisman iz Maribora dne 5. februarja. 8. Delavske institucije, zakon o varovanju delavcev — predava s. Svetek iz Celja (dnevi se določijo naknadno). 9. Knjižgovodstvo — predava s. Mar iz Celja (dnevi

PROTI ZOBOBOLU

učinkuje takoj

ALGA

Steklenica Din 14.—. Oglas reg. pod S. Br. 25.892/32

se določijo naknadno). 10. Sodnijski tečaj (za sodnike po določbah novega obrtnega zakona) (predavatelj in dnevi se določijo naknadno). Vabimo vse sodruge in sodružice, da se zglasijo v soboto, dne 12. novembra ob 8. uri zvečer v Delavski zbornici, da se jih vpiše v seznam obiskovalcev delavske šole. Pol ure nato se začne prvo predavanje. V znanju je moč! Kolikor moči, toliko pravice!

Fala.

Žrtev poklica. V sredo, dne 9. novembra se je v elektrarni Fali smrtno ponesrečil delavec Anton Gradl. Okrog 14. ure je pok. Gradl pregledoval mehanične naprave v 20 m globokem kesonu. Na še nepojasnjen način mu je pri tem z vrha padla na glavo več kilogramov težka utež, pri čemur je zadobil tako hude poškodbe, da je kmalu na to umrl. Kako se je zgodila nesreča, bo ugotovila komisija.

Ob dnevu varčevanja

Že nekaj let prireja Mednarodni hranilnični zavod vsakega zadnjega oktobra Mednarodni dan varčevanja. Nekako čudno zveni za delavca letos poziv k upoštevanju tega dne. Kaj pa naj varčuje, če se za sproti ni, in to pri marsikateremu delavcu, ki je celo zaposlen. Kaj pa šele oni, ki so brezposelni in teh so cele armade? Res je to nekaj paradoksa, morda celo zasmeh za takega trpina, ki bi rad delal, pa ne more; ki bi si rad služil pošteno svoj vsakdanji kruh, pa ne dobi prilike, in ki bi si rad prihranil kaj za stare dni, pa še sproti strada in hodi raztrgan. Za take delavce, in teh ni malo, bi bil bolj potreben kakšen dan zaposlitve, kakšen dan, ki bi jim omogočil vsakdanji obstoj, ki bi jim omogočil vsaj človeka primerno vsakdanje življenje.

Ali vsi delavci pa tudi niso brezposelni in vsi delavci tudi ne zaslužijo samo za sproti. Taki delavci pa vidijo zdaj najboljši primer, kako potrebno je povsod, zlasti pa tam, kjer ni zakonite brezposelne podpore, varčevanje. Pa še tam, kjer obstoja taka podpora, je to tako zelo negotovo. Koliko delavcev sem že slišal, ko so hvalili one svoje voditelje, ki so jih nagovarjali nekda, da naj varčujejo, ki so dovedli do teh ali onih obveznih varčevanj. Zdaj, ko tovarna počiva ali pa se mnogo praznuje, so zanje oni kovači, ki bi jih sicer zapili ali kakorkoli zapravili, precejkrat več vredni. Zaradi tega: **kdor more, naj varčuje!**

Ni pa vseeno, kje kdo varčuje. Delavski denar spada samo v delavske denarne zavode. Z delavskim denarjem v delavske hranilnice in zadruge, da bodo podprti delavci in delavske institucije.

Sodruzi in sodružice! Delavci in delavke! Denar v svoje lastne zavode, v svoje lastne zadruge. Delavske hranilnice imate v Ljubljani, na Jesenicah (v Del. domu), v Mariboru (celo dve), v Trzinu, na Prevaljah, dalje imate v Zagorju, v Trbovljah in Hrastniku delavske konzumne zadruge z hranilnimi oddelki, itd. Povprašajte svoje zaupnike, pa Vam bodo povedali, kje je Vaš lasten delavski denarni zavod: zavod, ki ga vodijo delavci, ki je ustanovljen od delavcev za delavce.

Svoji k svojim! Lasten denar tja, kamor spada in kjer mora biti. Samo v samozavesti in solidarnosti, katera en del je to, bomo močni.

S—s.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Za valorizacijo mezd! Proti novim od-pustom! Za 40urni tednik!

(Velik javen shod jeseniških kovinarjev.)

Savez metalških radnika Jugoslavije, podružnica na Jesenicah je priredil o priliki odpovedi kolektivne pogodbe od strani delavcev pri KID včeraj v Delavskem domu na Savi veliko javno zborovanje vsega delavstva, ki je bilo kljub delavniku prav lepo obiskano. Dvorana je bila polna in kar čutili si lahko, kako preveva ves zbor volja, da svoje že tako in tako nizke mezde vsaj delno valorizirajo na vrednost, ki so jih imele pred izredno visokim porastom cen v naši državi.

Shod se je pričel ob tričetrt na 5. uro pop. in mu je predsedoval s. Ivan Čelesnik. K prvi točki je poročal s. predsednik Čelesnik o odpovedi kolektivne pogodbe, ki je bila izvršena 28. okt. t. l. in je tovarna prejem pisma potrdila. Zaenkrat še ni sklicala razprave, vendar je obljubil gen. ravnatelj, da se vrši do konca prihodnjega tedna. Zahlevala se v glavnem odpravo točke kolektivne pogodbe, ki govori o 4—6% odbitku mezd. Prav tako se zahteva, da se oddaja delavstvu kurivo, zlasti premož, po prejšnjih cenah.

S. Jeram Jurij je poročal zatem o položaju. Po sestavi indeksov kaže uradni indeks po kalorijah 18% povišanje cen v primeri z majem 1932. To je izredno visoko znižanje kupne moči delavstva, kar je prisililo delavstvo k temu, da je odpovedalo kolektivno pogodbo in se zaenkrat bori samo za 4—6%. Če bi bilo pa delavstvo 100% organizirano, bi se lahko postavilo v boj za 15% povišek mezd, kar bi šele dalo isto vrednost mezd kakor je bila v maju mesecu. Glavna ovira vsakega boja so neorganizirani delavci, ki so glavna železna rezerva kapitalistov in glavni škodljivci delavstva. Obenem so pa paraziti na delavskih ramah in na organizacijskem delu in ki brez moralne upravičenosti uživajo vse uspehe organizacij.

Tovarna KID je nameravala odpustiti z današnjim dnem 178 delavcev in jih postaviti na cesto. Menda bi jih sprejela čez nekaj dni spet na delo in jim takoj odpovedala. Ali to mahinacija je preprečila organizacija, ki je takoj stopila v akcijo, poklicala zastopnika Delavske zbornice in Ljubljani, in danes so izjavili merodajni činitelji pri KID, da o tem ni govora ter da o tem ničesar ne vedo... Odrejena so celo nova zasilna dela, ki bodo zaposlila spet večje število delavcev, ki bi drugače morda morali na dopust. Deputacija SMRJ je izjavila činiteljem tovarne, da se z odpovedmi ne odgovarja na odpovedi kolektivnih pogodb, zlasti če so take odpovedi popolnoma upravičene in podprte z zadostnimi dokazi. 178 delavcev je tako rešenih. Vendar če ne bomo stali na braniku, se lahko zgodi to pozneje. Zaradi tega mora biti delavstvo edino, strnjeno v organizaciji in čim bolj popolno organizirano. Najslabše je to, da toliko delavcev sploh ni organiziranih, polno jih je pa takih, ki vsak mesec menjajo organizacijo: ti so brez značaja. Povsod, kjer pa se kaj vsiljuje, naj se stori po vzgledu martinjarjev, ki so se tedaj, ko jim je vodstvo hotelo vsiliti skladanje materiala, zbrali vsi in so šli po posameznih posadah k svojim mojstrom in jim po zaupnikih sporočili: »Nakladali ne bomo, kajti rajši gremo danes zdravi iz podjetja, kakor pa da bi nas čez nekaj časa odnesli kot pohablence in bolnike.« In zmagači so! Polno je tudi denunciantov in petoliznikov. (Dol z njimi!) Povedali smo vodstvu KID, da bodo ustvarili toliko banditov, kolikor ljudi bodo postavili na cesto. Mezde

bodo kmalu navzdol, če ne bo organizacije. Saj se že danes dobivajo taki delavci, ki poročajo vodstvu KID: Potoval sem po Južni Srbiji in Vam v ljudno sporočam, da so tu mezde dnevno samo 16 Din. Morda si tak ... misli: zakaj so pri Vas plačani s 40, 60 in 70 Din? To so čudni stvorili! Dokazite, da ste vsi propagatorji za organizacijo!

S. Mohorič je kot glavni zaupnik poročal o obratih:

Odpust 178 delavcev: Videl sem okrognico zaradi tega in vse drugo. Zdaj je to od strani. Vendar bodimo na straži!

Tesarji: KID jim ne nudi orodno doklado, dasi je v kolektivni pogodbi.

Mehanična delavnica: KID noče priznati 5 vajencev kot vajencev, dasi jim daje take mezde. Tudi učnih pogodb z njimi ne napravi. Enega pa celo niti ne vodijo pod tem obratom, dasi tu dela.

Zidarji: dobivajo samo Din 40.— ne pa pravo mezdo.

Livarji: Pomožni delavci, ki so livarji in opravljajo tudi livarska dela, dobivajo na dan samo 45 Din namesto 56 Din in so tako v predzadnji najnižji kategoriji.

Prostor: Delavce na planem požene vodstvo, če dežuje, kar domov in morajo potem naslednji dan brez vsake odškodnine v nadurah nadomestiti izgubljene ure zaradi dežja...

Mehanična delavnica: Neki pomožni delavci, ki dela tu, dajejo namesto 34.40 Din, samo 29 Din, in ko je glavni zaupnik interveniral v smislu kolektivne pogodbe, so pa izjavili: »vodili jo bomo pa odslej v obratu ekonomije, kjer bo dobila samo 25 Din.« Tako se izigrava kolektivna pogodba!

Javorniki: Tu so delali zasilna dela v javorniškem Rovtu, za kar bi delavci morali dobiti doklade 30%. Nič je ni. Napravili so ti delavci tudi mnogo nadur, niti navadno, niti s 50% jih še niso plačali.

Razni obrati: Želi se slediti tvrdki Slograd in delavstvo imeti v neprekinjeni odpovedi.

Mašacini Šinkovec: Ko je lepo vreme, delajo nekateri delavci notri; ko je pa slabo, jih pa pošljejo na dež. Menda se hoče tu delati po načinu, kakor je bil nekje v veljavni: bi delavci sami naveličani odšli.

Mrzla valjarna: Tu vsiljuje ravnatelj Schiller nov akord kar preko kolektivne pogodbe in preko organizacije in skuša ločiti velike stroje od majhnih. To bi značilo za celo vrsto delavstva poslabšanje mezd za 6.8 do 9.9%.

Sploh je treba biti na straži: tovarna boče izigrati kolektivno pogodbo in jo krši kar na debelo. Vse je treba takoj ukreniti in popraviti in strahopetci škodujejo samo samim sebi in vsem. Tudi je treba napraviti enkrat konec z onimi tako zvanimi »štrafkompanijami«, ki jih uvajajo zdaj v tovarno in v tovarni.

S. Jože Kopač pozdravlja organizirano delavstvo in ugotavlja, da je bila pravilna počmenja, da je bil danes nameravani odpust delavstva samo streljanje v slepo in preizkus moči organizacije, za boj v vprašanju kolektivne pogodbe. Preskusiti je bilo treba moč organizacije in menda je ta preskušnja preskuševalce v njih nadah očarala... Le organizirani delavec nekaj pomeni. Vsi bodimo apostoli organizacije in vsi vanjo.

Za Jugoslovansko strokovno zvezo govorijo t. Pukšič, ki se solidarizira z odpovedjo in akcijo SMRJ in prečita tozadevno pismo

svoje organizacije. Želi v imenu organizacije oživitvitev oz. ustvaritev medstrokovnega akcijskega odbora za skupne akcije.

G. Lausger izjavlja v imenu NSZ, da se bo tudi ona gotovo solidarizirala z odpovedjo.

S. Jeram Jurij predlaga, da zborovalci odglašujejo naknadno, da-li soglašajo z odpovedjo kolektivne pogodbe in s tem z začetim bojem za valorizacijo mezd in za cenejšo kurivo.

Predlog je bil sprejet soglasno.

Ad II. Sklenjeno je bilo, da se vsi obrati postavijo v bran za svoje pravice in si ne dopustijo kršiti pogodb. Naj se že enkrat odločita oba dva bregova in naj se že enkrat pokaže, kaj hoče tovarna s svojimi šikanami in s svojim nenavadnim postopanjem.

Ad III. **S. Jeram Jurij** je zatem pojasnil, da je združen s tem javnim shodom tudi shod za uvedbo 40-urnega tedenskega delavstva in za znižanje brezposelnosti. V več kot polurnem govoru je naslikal ves položaj na svetu in zahteval v imenu vsega delavstva Jesenic uvedbo 40-urnega delavstva in skrb za omejitve brezposelnosti. Ta izjava je s navzočimi sprejeli z navdušenjem in ko je s. Jeram prečital tozadevno resolucijo, je bila tudi ta sprejeta soglasno.

S tem je bil ob 7. uri zaključen ta izredno lepo uspeli javni shod, ki je pokazal solidarnost vsega jeseniškega delavstva, ki trdno stoji za svojimi organizacijami.

Kovinarji! Nevarnost Vam preti! V združenju je moč in zaradi tega v udruženju, v svojo strokovno organizacijo, za katero stojte na braniku. Vsi v svojo svobodno razredno zavedno organizacijo, vsi v Savez metalških radnika Jugoslavije!

Jesenice.

»Hlapec Jernej in njegova pravica« na odru »Svobode«.

V soboto in v nedeljo, dne 5. in 6. t. m. je uprizoril dramatični odsek tukajšnje »Svobode« prvo slovensko kolektivno dramo »Hlapec Jernej in njegova pravica«, ki jo je po Ivanu Cankarju priredil Ferdo Delak. Igra kaže boj hlapca Jerneja-proletarca za pravico, ki je za proletarce ni, ker »je ustvarjena za tiste, ki so je ustvarili«. Hlapec Jernej je igral s. Andrej Setinec, oblast je predstavljal s. Vodnou Jaka, popotni študent je bil s. Pavle Stravs, zbor (kolektiv) je pa predstavljalo 30 sodrugov in sodružic. Igra je bila sorazmerno prav dobra. Hlapec Jernej je sicer govoril nekoliko preveč oratorsko-besedniško, pač kot prvi besednik kolektiva; duhovnik ni bil ravno najboljši, tudi razgovor hlapca s popotnim študentom je bil bolj platonski kakor pa doživet. Sicer pa je bilo vse prav v redu. Tudi diapozitivi so ugajali. S. Skrlj je položil v to delo mnogo truda in ni bil zaman. Prvega dne je zijala sicer praznina v dvorani (sobota, neprikladen dan?), v nedeljo je bila pa dvorana prav lepo zasedena. Druga ponovitev Hlapca bo v nedeljo, dne 13. t. m. ob 8. uri zv. v veliki dvorani Delavskega doma, in to naj posetijo vsi, ki še niso videli te izredno lepe kolektivne drame. V nedeljo vsi v »Delavski dom«!

Kaj bo prihodnji teden na Jesenicah?

V nedeljo, dne 13. t. m. dop. ob 9. uri: javno zborovanje kovinarjev v Delavskem domu na Savi. Dnevni red: Kaj bo z odpovedjo kolektivne pogodbe?

V nedeljo, dne 13. t. m. zv. ob 8. uri: Kolektivna drama »Hlapec Jernej in njegova pravica« na odru »Svobode« v Delavskem domu.

V torek, dne 15. t. m. ob 16. uri pop.: Skioptično predavanje za otroke g. L. Puharja iz Ljubljane o temi: »Alkohol, sovražnik družine«. V dvorani Del. doma priredi Zveza del. žena in deklet.

V torek, dne 15. t. m. ob 19. uri zv.: isto predavanje za odrasle.

V sredo, dne 16. t. m. ob 18. uri zv.: Praktični tečaj zaupnikov SMRJ v knjigovodstvu, računstvu in nemščini. Srednja dvorana Delavskega doma.

V četrtek, dne 17. t. m. od 18. do 21. ure zv.: Odprta javna knjižnica »Svobode«. Vse najzbranejšje knjige na razpolago. Stalno izpopolnjevanje.

V nedeljo, dne 20. t. m. ob 10. uri dop.: Otvoritev delavske šole »Svobode« v dvorani Delavskega doma.

Sodruzi in sodružice! Obiskujte vse te prireditve in privedite tudi svoje znance in naše prijatelje, da se seznanijo z našim gibanjem. Obiskujte pridno tečaje in obiskujte pridno knjižnico!

Rogaška Slatina.

Podružnica S. D. Z. J. priredi v soboto, dne 12. nov. t. l. ob 6. uri zvečer sestanek vsega delavstva. Dnevni red sestanka je razprava o zahtevi po 40-unem delovnem tednu. V teh dneh, ko nas spet tare brezposelnost, ko delamo na teden komaj tri do štiri shte, je naša zahteva tembolj upravičena. Upamo, da ne bo nobeden razredno zaveden delavec ostal doma, temveč da bodo vsi na sestanku. Na sestanku bo poročal s. Ivan Vuk iz Ljubljane. Sestanek se vrši v gostilni »Takalce« na periferiji Rog. Slatine.

Podružnica »Svobode« priredi v soboto, dne 12. nov. t. l. ob 7. uri zv. v gostilni »Takalce«, predavanje. Predaval bo s. Ivan Vuk o temi »Delavec in kultura«. Dolžnost celokupnega delavstva je, da se tega predavanja polnoštevilno udeleži.

Terezija Neumann na Bavarskem že par let vznemirja javnost. Vsak petek krvavi Terezija iz ran in živi brez hrane. Škofijska konferenca je končno sklenila, da naj se izvrši temeljita zdravniška preiskava, ki naj odkrije, od kod izvira to stanje, ali je naravno ali nadnaravno. Preiskava Terezije je poverjena vseučiliščnemu zavodu v Würzburgu.

RAZPIS

V smislu sklepa Oblastne konference Saveza Metalških Radnika Jugoslavije za Dravsko banovino z dne 6. XI. 1932 se razpisuje mesto

OBLASTNEGA TAJNIKA

s sedežem v Ljubljani

Reflektant mora zadostiti sledečim pogojem:

1. Biti mora član ene Ujedinjenemu Radniškemu Sindikalnemu Savezu Jugoslavije priključenih organizacij
2. Imeti mora znanje o socialni zakonodaji in agitacijsko sposobnost
3. Jugoslovansko državljanstvo

Svojeručno spisane ponudbe je vložiti najkasneje do 1. decembra t. l. pri podpisaniemu oblastnemu odboru

Prednost imajo člani Saveza Metalških Radnika Jugoslavije

V Ljubljani, dne 8. novembra 1932

SAVEZ METALŠKIH RADNIKA JUGOSLAVIJE
Oblastni odbor za Dravsko banovino v Ljubljani

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z o. z v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Eksportna hiša »Luna«

M A R I B O R
Aleksandrova cesta 19

Otroški jopiči od Din 19.— naprej
ženske jopice „ 50.— „
moški jopiči „ 70.— „
vsi izdelki iz lastne pivarne!
Perje za blazine „ kg 15 do 25 Din
belo gosje perje „ 55 „
belo polpuhasto gosje perje „ 90 „
la belo puhasto perje „ 220 „

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE:	Din 190.—, 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna cena Din 50
Prodajna cena Pazite na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2

in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb, Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!